

Bara dra

- textfrågor, loggskrivande
och diskussionsfrågor

Ämne: Svenska, Svenska som andraspråk

Årskurs: 7-9, gymnasiet, vux och SFI

Lektionstyp: Textfrågor, diskussionsfrågor, läslogg

Lektionsåtgång: 2-8

Den här lektionen är skriven av Jenny Edvardsson.

Jenny är lärare i svenska och historia på Wendesgymnasiet i Kristianstad.

Läs gärna mer på hennes blogg: jennypawendes.blogspot.se

Introduktion till boken

Bara dra är en fristående fortsättning på Ann-Helén Laestadius serie om Soppero. I denna bok får man som läsare följa Johannes som växer upp i byn Soppero utanför Kiruna.

Inför läsning – skapa förförståelse

För att få en förförståelse för boken och vad den kommer att handla om kan du ta hjälp av de tre frågorna nedan. Låt gärna eleverna reflektera enskilt och skriva ner sina svar innan du lyfter frågorna i helklass.

1. Titta på boktitel, omslag, författarnamn och baksides-text. Vad för slags bok verkar det vara?
2. Vad tror du att boken kommer att handla om? Vad är det som får dig att tro detta?
3. Har du läst någon bok tidigare som du tycker påminner om denna? Vilken är det, i så fall?

MTM:s skolwebb

mtm.se/skola

Textfrågor

Romanen Bara dra består av 45 kapitel. Här nedan ges förslag på frågor till de första fem kapitlen. Frågorna är av tre typer:

- frågor till texten (där svaren går att hitta direkt i texten)
- frågor mellan raderna (där svaren kräver att man gör inferenser och drar egna slutsatser)
- frågor bortom raderna (där svaren kräver att man kan göra kopplingar till sig själv och sin omvärld)

Kapitel 1

1. Johannes skäms över sina händer. Varför det?
2. Hur gammal är Johannes?
3. Ett samiskt demonstrationståg ska gå genom Kiruna. Varför?
4. Vad är det som gjort att Johannes bestämt sig för att lämna renskötseln och söka sig ett jobb i gruvan?

Kapitel 2

1. Vem är Minna-Linna?
2. Hur känner Johannes och Minna-Linna varandra?
3. Minna-Linna är klädd enligt samisk tradition. Ge exempel på detta.

Kapitel 3

1. Henrik är Johannes lillebror. De är lika men också olika. På vilket sätt är de olika?
2. I kapitlet framgår att Johannes är avundsjuk på sin bror Henrik.
  - a) Varför är han det?
  - b) Hur man se det i texten?
  - c) Har du någon gång känt avundsjuka? När då? Vad var det som gjorde att du kände avundsjuka?
3. Johannes vill inte svara när hans mamma ringer. Varför inte det, tror du?

Kapitel 4

1. Vad får du reda på om miljön där Johannes befinner sig? Hur ser det ut där?
2. Johannes tänker på "att smita". Vad är det han vill smita ifrån?
3. Renarna verkar betyda mycket för Johannes. Hur ser man det i texten?

Kapitel 5

1. Johannes vågar inte säga till sin mamma det som han går och tänker på. Vad är han rädd för?
2. Förutom Johannes och Henrik finns en till bror, Anders. Folk på byn säger att han inte är som alla andra. Vad betyder det?
3. Mamman vill inte att skolan ska göra en utredning. Varför inte, tror du?
4. Hur ser det ut på gårdarna där Johannes bor?

Text & Tanke - loggskrivande

Ett sätt att närma sig en skönlitterär text är att arbeta med loggskrivande i form av Text & Tanke. Denna modell bygger på att eleverna inför, under och efter sin läsning skriver upp sådant som de fastnar för.

Det kan vara ord, fraser, stycken, en karaktär, en beskrivning eller en miljö.

De skriver också upp sidnumret från boken.

Bredvid skriver de sedan sina reflektioner och tankar.

Vad var det som gjorde att de fastnade för just detta?

Vad fick det dem att tänka på?

För att underlätta kan du låta eleverna skriva på papper som viks på mitten eller skapa en enkel tabell i ett skrivprogram. I Text & Tanke-loggen nedan har jag lagt in ett par exempel på hur det kan se ut när eleverna läst och reflekterat.

Text (sidnummer)	Tanke
Titeln <i>Bara dra</i> (framsida)	Titeln tycker jag är intressant. Vem är det som ska dra? Det känns som om boken ska handla om någon som inte trivs, någon som vill få ge sig iväg.
Men han vet att det är dags att välja nu. Hur ont det än gör. (sidan 6)	Jag kan känna igen mig i detta. Ibland har jag varit tvungen att göra val som varit svåra. Jag har sårat personer. Ibland har jag fått såra mig själv bara för att inte alla andra ska bli ledsna.

Efter läsningen kan du samla eleverna i smågrupper om 3-4 personer.

I gruppen får de dela med sig av sina loggar.

Vad är det de fastnat för? Och varför har de fastnat för just detta?

När alla gått igenom alla loggar kan de få fundera över likheter och skillnader.

Är det så att alla i gruppen fastnat för samma saker under läsningen eller finns det skillnader?

Detta kan de få diskutera och resonera kring.

Diskussionsuppgifter – Identitet, utanförskap och vi mot dom

I romanen finns många frågor som kan vara intressanta att diskutera i klassen. Diskussionerna kan genomföras enligt modellen EPA (Enskilt – Par – Alla).

Först får var och en skriva ner sina tankar kring de olika frågorna. Därefter får eleverna parvis eller i mindre grupper diskutera frågorna och slutligen lyfts frågorna i helklass.

Förslag på frågor att diskutera är:

1. Identitet

- a) Vem är jag?
- b) Vad är det som gör att jag är jag?
- c) Hur skapas en identitet?
- d) Vem är Johannes?
- e) Hur ser Johannes identitet ut?
- f) Tror du att det är svårare att hitta sin identitet idag jämfört med förr i tiden?

2. Utanförskap

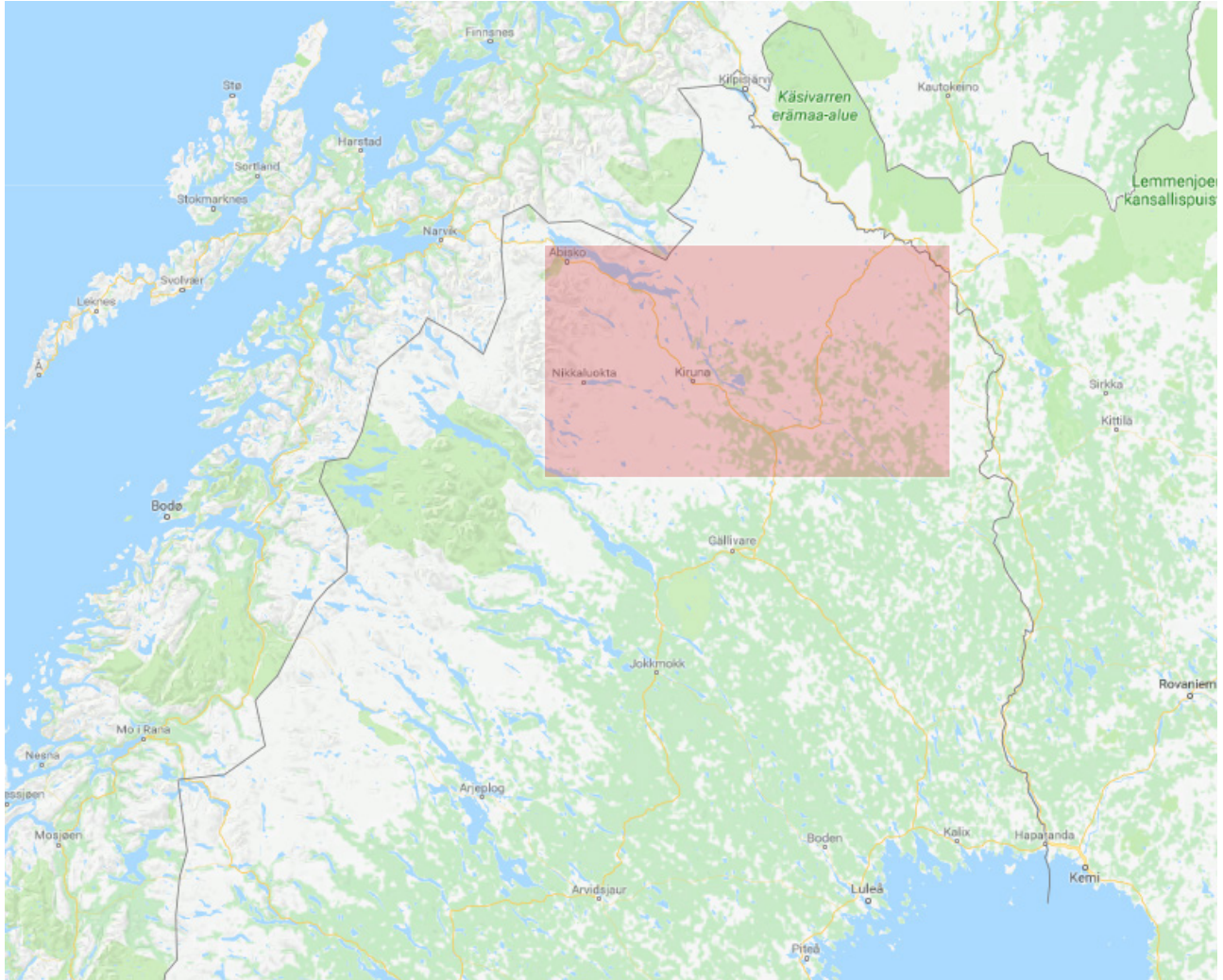
- a) Många människor upplever ett utanförskap. Hur syns det i romanen Bara dra?
- b) Vilka av karaktärerna står utanför? Och vad står de utanför? Ge exempel från romanen.
- c) Varför blir vissa utanför?

3. Vi mot dom

- a) I romanen Bara dra kan man se ett vi mot dom. På vilket sätt?
- b) Vilka är ”vi” och vilka är ”dom” i romanen?
- c) Vilka anledningar eller förklaringar ges till denna uppdelning (vi mot dom) i romanen?
- d) Även i vårt samhälle kan man se uppdelningar i grupper. Ibland leder uppdelningen till konflikter och problem. Vad kan man göra för att få bort sådana här uppdelningar i samhället?

Här utspelar sig boken, du ser Kiruna på båda kartorna.

2

Han är inte förvånad.
Det är sådan hon är.
Han sänker volymen.
Hjärtat studsar okontrollerat i bröstet.
Johannes vill säga att han är sen. Att han måste åka.
– Varför går du inte i tåget? frågar hon.
De tittar på folkmassan som rör sig ner mot stora vägen.
– Jag har inte tid, säger han.
Han sneglar på henne.
Kan inte sluta titta på öronen som står ut.
De korta stråna på huvudet skapar en mörk skugga.
Han saknar det långa håret
som han en gång dragit händerna genom.
Hon har en ful näsring också.
En silverkedja går från näsringen till ett stort örhänge.
Kedjan glittrar på hennes kind.
Den drar hon i nu.
– Minns du ens mitt namn? frågar hon.
Han blir irriterad.
På allt.
Frågan. Håret. Näsringen.
Johannes fnyser. Det bara kommer.

Tåget med människor börjar äntligen gå nerför gatan.
De ropar på samiska och svenska.
De är sammanbitna.
Johannes svettas under armarna.
Han vill trycka på gasen och köra förbi dem med bilen.
Men han måste vänta.
Det kryper i hela kroppen.
Han vrider upp volymen på stereon.
Snabb samisk rapmusik dånar i bilen.
Det känns genast lite bättre.
Då knackar det på rutan till passagerarplatsen.
Först känner han inte igen henne.
Det långa mörka håret är borta.
Hon har rakat huvudet.
Hon öppnar bildörren och sätter sig.
Bara så där.

Hennes ögon smalnar.
Han har träffat henne en gång förut.
På Jokkmokks marknad i februari.
Han var full då. Hon också.
Då hade de båda koltar på sig.
Hennes hår var långt och lent.
De hade kysst varandra.
Mitt på dansgolvet.
De hade fortsatt att kyssa varandra i en lägenhet.
I en säng också.
Han hade aldrig mått så bra som då.
Han hade sett henne och vågat gå fram.
Han hade vågat kyssa henne.
Nu sitter de i hans bil.
Och nu är det sommar.
Han har inte glömt hennes namn.
Han har inte glömt något alls av henne.
Sanningen är att han tänkt på henne ofta.
Men inte vågade han hoppas på mer.
Han hade ju bara lämnat lägenheten tidigt på morgonen.
Snubblat fram i snön och huttrat i kylan.
– Minna-Linna, säger Johannes.
Du heter Minna-Linna.

Hon rycker till och spärrar upp ögonen.
Sedan öppnar hon dörren och glider smidigt ut ur bilen.
Vinden tar tag i den klarblåa koltan.
– Fast din pappa är den enda som kallar dig det,
ropar han efter henne. Du heter Minna.
Johannes är inte säker på att hon hör
eftersom vinden blåser bort det han säger.
Så känns det ganska ofta. Som om ingen lyssnar.
Han ser henne skynda efter tåget.
Hon småspringer lite för att hinna ikapp.
Koltan fladdrar runt benen
och näbbskorna ser för stora ut.
Han vet att broscherna klirrar mot bröstet
när hon springer.
Silvret som håller ihop sjalen.
Samma röda sjal som hon hade på sig i februari.
Plötsligt stannar hon,
och kommer gående tillbaka mot bilen.
Han vevar ner rutan.
– Jag har varit gravid, säger hon.
Johannes stirrar på näsringen.
– Det var ditt, fortsätter hon.

Sedan vänder hon sig om och går.
Johannes följer henne med blicken.
Fingrarna griper hårt om ratten. Knogarna vitnar.

3

Johannes är tillbaka i byn.
Efter jobbintervjun körde han hem.
Tolv mil på drygt en timme.
Han kör alltid fort mellan Kiruna och Övre Soppero.
Nu har han parkerat bilen på gården vid familjens villa.
Regnet smattrar mot biltaket.
Han faller ner backspeglin och möter sin blick.
Han är brun i ansiktet men kritvit runt ögonen,
efter skoterglasögonen som han haft på sig hela våren.

Årret nedanför underläppen lyser vitt.
Snedbenan är perfekt.
Familjens hus blir suddigt framför honom.
Tänk om huset inte fanns överhuvudtaget?
Då hade han inte behövt gå in.
Han skulle kunna backa ut från gården.
Köra därifrån och aldrig komma tillbaka.